

## Γράφει ο Ιωάννης Αθ. Μπαλτζώης\*



Την Πέμπτη (6 Ιουνίου), ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμμανουέλ Μακρόν και την παρουσία σχεδόν είκοσι αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, περίπου 4.500 καλεσμένων, αλλά και με τιμώμενα πρόσωπα τους περίπου 200 βετεράνους πολεμιστές που έλαβαν μέρος στη στρατιωτική επιχείρηση, έλαβαν χώρα στη Νορμανδία οι εορταστικές εκδηλώσεις για την 80ή επέτειο της απόβασης των συμμαχικών δυνάμεων, , με την κωδική ονομασία Operation Overlord (Επιχείρηση Επικυρίαρχος). Από ελληνικής πλευράς παρών ήταν ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, ενώ από πλευράς αρχηγών κρατών παρίστατο ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Τζο Μπάιντεν, ο βασιλιάς της Αγγλίας Κάρολος, καθώς και ο Ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι (γιατί άραγε;) και άλλοι. Όμως οι Γάλλοι, διέπραξαν ξανά την ίδια ιστορική απρέπεια, όπως και στην προηγούμενη για τα 75 χρόνια των Βρετανών και δεν προσκάλεσαν τότε την Ρωσία (διάδοχο της Σοβιετικής Ένωσης) αν και δεν υπήρχε ο πόλεμος στην Ουκρανία, καθώς και χώρες της πρώην Σ.Ε. και όχι μόνο τον πρόεδρο της Ουκρανίας, όπως όφειλαν, λόγω της κυρίας και ουσιαστικής συνεισφοράς των παραπάνω κρατών στο Ανατολικό Μέτωπο, για το τέλος του Β' Π.Π.

### **D-DAY. Η Επιχείρηση Overlord.**

Εξετάζοντας ιστορικά την απόβαση της Νορμανδίας, είναι γεγονός ότι ήταν πράγματι μια τεράστια στρατιωτική- πολιτική και οργανωτική συμμαχική επιχείρηση, που στέφθηκε με πλήρη επιτυχία. Η επιχείρηση σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε από τον ανώτατο συμμαχικό Διοικητή της συμμαχικής εκστρατευτικής δύναμης (SHAEF) στρατηγό Ντουάιτ Αϊζενχάουερ. Η διοίκηση της αμφίβιας επιχείρησης για τον διάπλου της Μάγχης και τη φάση εφόδου των αποβατικών δυνάμεων, έλαβε την κωδική ονομασία “Επιχείρηση Ποσειδών” (Operation Neptune) και ανατέθηκε στον Άγγλο ναύαρχο Sir Μπέρτραμ Ράμσεϊ. Για την επιχείρηση αυτή διατέθηκαν για την υλοποίηση της, για την ακρίβεια 6.939 σκάφη

από οκτώ πολεμικά ναυτικά συμμαχικών χωρών. Από αυτά, τα 1.213 ήταν μάχιμα πολεμικά πλοία, τα 4.126 αποβατικά, τα 736 βοηθητικά και τα 864 εμπορικά. Για την επιχείρηση σχεδιάστηκαν 57 νηοπομπές, που εκτός των όπλων και εφοδίων, μετέφεραν χιλιάδες άρματα και εκατομμύρια στρατιώτες από 12 χώρες.

Ο Διοικητής των αποβατικών στρατευμάτων που σχημάτισαν 39 μεραρχίες (20 αμερικανικές, 14 βρετανικές, 3 καναδικές, 1 πολωνική και 1 γαλλική ), την οποία επάνδρωναν οι “Ελεύθεροι Γάλλοι” του στρατηγού ντε Γκολ, ήταν ο Άγγλος στρατηγός Μπέρτραντ Μοντγκόμερυ. Η μάχη της Νορμανδίας είχε προγραμματισμένο στόχο σαράντα ημερών. Η απόβαση την Ημέρα D ήταν μερικώς επιτυχής, η συνέχεια της επιχείρησης όμως ήταν πολύ πιο δύσκολη και ακολούθησαν σκληρές μάχες. **Στην αρχική φάση συμμετείχαν 1.452.000 άνδρες (μέχρι τις 25 Ιουλίου) και 2.052.299 (μέχρι το τέλος Αυγούστου). Από γερμανικής πλευράς συμμετείχαν 380.000 άνδρες (μέχρι τις 23 Ιουλίου) και 640.000 συνολικά.** Οι συμμαχικές δυνάμεις διέσχισαν το στενό της Μάγχης και έφθασαν σε ένα τμήμα μήκους 80 χιλιομέτρων στα παράλια της Γαλλίας, καταγράφοντας έτσι την μεγαλύτερη πολεμική αποβατική επιχείρηση στην ιστορία της ανθρωπότητας. Η επιχείρηση σήμαινε το άνοιγμα του δευτέρου μετώπου στην Ευρώπη, του Δυτικού Μετώπου. Αλλά ερχόταν πολύ καθυστερημένα, ύστερα από σκληρές πιέσεις χρόνων της ΕΣΣΔ προς τους Δυτικούς συμμάχους της. Οι συμμαχικές αποβατικές δυνάμεις, εφορμώντας κατά την αποβίβαση στις ακτές της Νορμανδίας αντιμετώπισαν μια λιγότερη αναμενόμενη αντίσταση από τον Γερμανικό ναζιστικό στρατό. Και τούτο συνέβη γιατί ο Χίτλερ αφενός είχε υποτιμήσει την επιχείρηση, εκτιμώντας ότι θα γινόταν αλλού, θεωρώντας ότι μπορούσε να την αντιμετωπίσει και αφετέρου είχε ήδη μεταφέρει σημαντικές και για πολλούς ιστορικούς τις καλύτερες μαχητικές μονάδες του στο Ανατολικό Μέτωπο, όπου το Τρίτο Ράιχ έδινε πραγματικά μάχη επιβίωσής με τον Ερυθρό Στρατό, ο οποίος υλοποιούσε μια γιγαντιαία αντεπίθεση και κυριαρχούσε στα πεδία επιχειρήσεων και ήδη προήλαυνε προς δυτικά.

**Η Ελλάδα**, βρισκόταν υπό γερμανική κατοχή από τον Απρίλιο του 1941 και είχε τότε μικρό εμπορικό ναυτικό. Όμως , **συμμετείχε στην “Επιχείρηση Ποσειδών” με δύο μονάδες του πολεμικού μας ναυτικού, τις κορβέτες “ΚΡΙΕΖΗΣ” και”**

**ΤΟΜΠΑΖΗΣ” και με επτά πλοία του εμπορικού ναυτικού.** Έτσι το όνομα της χώρας μας συμπεριλήφθηκε στο ανακοινωθέν που ακούστηκε στο πρωινό δελτίο ειδήσεων του BBC της 6ης Ιουνίου 1944 σε ολόκληρο τον κόσμο: «Ναυτικές δυνάμεις των ΗΠΑ, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, του Καναδά, της Πολωνίας, της Ολλανδίας, της Νορβηγίας και της Ελλάδος ενήργησαν σήμερα απόβαση εις την Ευρώπην».

Ο απολογισμός των συμμαχικών δυνάμεων εκτιμάται σε **226.386 θύματα, 4.101 αεροπλάνα και 4.000 τεθωρακισμένα οχήματα και άρματα.** Οι γερμανικές απώλειες ήταν από **288.695 έως 530.000 θύματα, 2.127 αεροπλάνα και 1.500 έως 2.400 τεθωρακισμένα και άρματα.** Οι απώλειες των αμάχων της περιοχής έφθασαν τις **39.000**, με τους μισούς να έχουν σκοτωθεί κατά τη διάρκεια των βομβαρδισμών πριν την έναρξη των χερσαίων επιχειρήσεων και τους υπόλοιπους κατά τη διάρκεια των τριών μηνών των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Εκατοντάδες χιλιάδες έμειναν άστεγοι και οι περισσότερες από τις υποδομές των περιοχών καταστράφηκαν.



*Φωτό: Η απόβαση στην Νορμανδία*

Έτσι κάθε επέτειος της D-Day, έρχεται στο νου πολλών ανθρώπων το ίδιο ερώτημα. Ποιος νίκησε του Γερμανούς (και τους συμμάχους των) στον Β΄ΠΠ; Η απάντηση για πολλούς ιστορικούς ο Κόκκινος Στρατός. Για άλλους δυτικούς ιστορικούς θεωρούν ότι η απόβαση στην Νορμανδία ήταν το αποφασιστικότερο γεγονός του Β΄ ΠΠ . Είναι όμως έτσι. Εκτιμάται ότι δυτική συμμαχική συμβολή ήταν ανεκτίμητη, αλλά ο ουσιαστικός νικητής είναι ο Κόκκινος Στρατός της Σοβιετικής Ένωσης και θα το δούμε αναλύοντας τους αριθμούς. Πολλοί θεωρούν ότι η κλοπή των δαφνών της νίκης ήταν

μια πράξη απάτης των Δυτικών Δυνάμεων, μια αναγκαία προπαγάνδα αρχικά μετά το τέλος του πολέμου, για να τις διευκολύνει στον Ψυχρό Πόλεμο εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης. Μετά από οκτώ δεκαετίες συστηματικής προπαγάνδας, που συνεπικουρείτο και από τις χολλυγουντιανές ταινίες, ακόμη υπάρχει η εντύπωση ότι οι ΗΠΑ κατατρόπωσαν το Γ' Ράιχ. Σε πρόσφατη έρευνα στην Γαλλία καταδείχθηκε ότι ποσοστό άνω του 50% των Γάλλων θεωρούν ότι η συνεισφορά των ΗΠΑ ήταν αυτή που συνετέλεσε στην ήττα της ναζιστικής Γερμανίας κατά τον Β'Π.Π. Ακόμη και σήμερα πολλοί άνθρωποι στον δυτικό κόσμο θεωρούν ότι τα «κακά» παιδιά στον πόλεμο αυτό ήταν οι Ρώσοι, αν και σύμμαχοι των δυτικών δυνάμεων κατά του Άξονα.

## **Η Ιστορική Αλήθεια**

Θεωρώ ότι είναι θλιβερό ακόμη και σήμερα, οι Δυτικοί ηγέτες να επιμένουν σε μια υπεροπτική και αναληθή θέση, ότι η πιο καθοριστική ενέργεια για το τέλος του πολέμου ήταν η σημαντικότερη και μεγαλειώδης θα έλεγα επιχείρηση της απόβασης στην Νορμανδία. Είναι όμως ιστορικά αδιαμφισβήτητο ότι ο Σοβιετικός Κόκκινος Στρατός και οι τρομακτικές και κολοσσιαίες θυσίες των σοβιετικών πολιτών, ήταν ο κυριότερος παράγοντας της ήττας της ναζιστικής Γερμανίας και ο κυριότερος παράγων της απελευθέρωσης της Ευρώπης από το Ναζιστικό Τρίτο Ράιχ, με την συμβολή βεβαίως των συμμαχικών δυνάμεων του Δυτικού Μετώπου. Όμως, η μητέρα όλων των μαχών, η μεγαλύτερη στην ιστορία των πολέμων, η τρομακτική μάχη του Στάλινγκραντ, που σταμάτησε την προέλαση προς ανατολάς και κατέστρεψε στην κυριολεξία την ναζιστική πολεμική μηχανή, είχε τελειώσει τον Φεβρουάριο του 1943!! Δηλαδή περίπου ενάμιση χρόνο πριν η Δυτική Συμμαχία αποφασίσει την υπερβολικά καθυστερημένη δημιουργία του Δυτικού Μετώπου. Έτσι η συμμαχική δυτική απόβαση της Νορμανδίας έδωσε την ευκαιρία στον Κόκκινο Στρατό, δύο εβδομάδες μετά την D-Day να εξαπολύσει την καθοριστική για το τέλος του πολέμου Operation Bagration (επιχείρηση Μπαγκρατιόν), μια γιγαντιαία επίθεση κατά της κεντρικής Γερμανικής Ομάδας Στρατιών, σε ένα μέτωπο χιλιάδων μιλίων. Μέσα σε 8 εβδομάδες οι Γερμανικές δυνάμεις είχαν οπισθοχωρήσει περίπου 200 μίλια. Περισσότερες από 30 Γερμανικές Μεραρχίες (από τις τουλάχιστον 200) καταστράφηκαν ολοσχερώς. Ήταν η επίθεση που τσάκισε την στρατιωτική

ραχοκοκαλιά της Γερμανικής Βέρμαχτ και οδήγησε στην οριστική ήττα της Γερμανίας. Κυνικά κάποιοι ιστορικοί αναφέρουν την Operation Overlord (Επιχείρηση Επικυρίαρχος) στο Δυτικό μέτωπο, ως απλή εκτροπή για την πολύ μεγαλύτερη επίθεση στα Ανατολικό Μέτωπο.

### **Οι Αμείλικτοι Αριθμοί των Νεκρών.**

Κρίνεται σκόπιμο για να μην μείνει καμιά αμφιβολία για τα προαναφερθέντα, να αναφερθούμε σε αριθμούς συμμετοχής και νεκρών στο Ανατολικό Μέτωπο μεταξύ Γερμανών και Σοβιετικών. Σύμφωνα με το πολύ σχολαστικό και αξιόπιστο μετα-σοβιετικό αρχείο, που οι πλείστοι δυτικοί ιστορικοί χρησιμοποιούν και αναφέρονται (G. I. Krivosheev in «Soviet Casualties and Combat Losses»), ο συνολικός αριθμός των ανδρών του Κόκκινου Στρατού κατά την διάρκεια του πολέμου ανήλθε τελικά **στα 34.476.700, όπου μεταξύ αυτών και 1.000.000 γυναίκες, ο δε στρατός της Γερμανίας ανήλθε τελικά στα 21.107.000.** Κατά πολλούς ιστορικούς τα σοβιετικά αρχεία δεν αποτελούν και την πιο αξιόπιστη πηγή.

Να διευκρινίσουμε δε ότι τα στοιχεία από διάφορες πηγές, δεν συμφωνούν απολύτως μεταξύ των και υπάρχουν ορισμένες αποκλίσεις. Έτσι κρίνεται σκόπιμο, για λόγους ιστορικής ακρίβειας, να χρησιμοποιηθούν στοιχεία μόνο από αξιόπιστες αμερικανικές πηγές, που να μην μπορούν να αμφισβητηθούν, όπως το **“THE NATIONAL WAR MUSEUM”, New Orleans**, ΗΠΑ, (<https://www.nationalww2museum.org/>), που παρέχει πολλά και λεπτομερή στοιχεία, που θεωρούνται αξιόπιστα.



Φωτό: Συμμαχικό Στρατιωτικό νεκροταφείο

Έτσι οι απώλειες για τις κυριότερες χώρες ήταν.

- **ΗΠΑ: 416.000 στρατιώτες, συνολικά (συμπεριλαμβανομένων και των νεκρών πολιτών) 418.500**
- **Αγγλία: 383.600 στρατιώτες, συνολικά 450.000**
- **Γαλλία: 217.600 στρατιώτες, συνολικά 567.000**
- **Ελλάδα: 35.000 στρατιώτες, συνολικά 800.000!!**
- **Σοβιετική Ένωση: 10.700.000 στρατιώτες ( το αρχείο G. I. Krivosheev τους ανεβάζει σε 11.285.057), πολίτες 13.000.000, συνολικά περισσότερο από 24.000.000.**
- **Ιταλία: 301.400 στρατιώτες, συνολικά 457.000**
- **Ιαπωνία: 2.600.000 στρατιώτες, συνολικά 3.100.000**
- **Γερμανία: 5.553.000 στρατιώτες (το αρχείο G. I. Krivosheev τους ανεβάζει σε 6.923.700) , συνολικά 8.800.000.**

Αυτό που είναι πολύ σημαντικό για την Ελλάδα βλέποντας τον πίνακα των νεκρών είναι ο αριθμός των αμάχων. Η Ελλάδα το 1940 είχε 7.344.860 κατοίκους και κατά την διάρκεια του πολέμου είχε 800.000 νεκρούς περίπου, εκ των οποίων οι **35.000 ήταν στρατιώτες και οι 765.000 ήταν ο άμαχος πληθυσμός, λόγω των αντιποίνων των δυνάμεων κατοχής και του μεγάλου λιμού που έπληξε την Ελλάδα το 1941, με την κυβέρνηση του δωσίλογου Τσολάκογλου. Δηλαδή αφανίσθηκε το 11% του ελληνικού πληθυσμού και είναι περίπου το ίδιο ποσοστό με τις απώλειες της Σοβιετικής Ένωσης κατά τον Β΄ ΠΠ, αφού ο πληθυσμός της ήταν το 1937, στα 162 ή 168 εκατομμύρια (έτσι δήλωσε ο Στάλιν) κάτοικοι και οι νεκροί ήταν 24 εκατομμύρια κατά το National War Museum της Νέας Ορλεάνης, ή 34 σύμφωνα με το σοβιετικό αρχείο Krivoseev, αλλά ας πάρουμε σήμερα μόνο την αμερικάνικη πηγή. Και σε ότι αφορά τους νεκρούς, **η Ελλάδα κατέχει την πρωτιά παγκοσμίως αφού έχει το μεγαλύτερο ποσοστό νεκρών αμάχων, ήτοι 95%**, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό νεκρών.**



Φωτό: Επιζώντες βετεράνοι της D-DAY

Φυσικά υπήρχαν πολλές άλλες μεγάλες απώλειες, σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο, όπως σε όλες τις χώρες της Ευρώπης (επί παραδείγματι, το Λουξεμβούργο είχε 2.000 απώλειες πολιτών του από βομβαρδισμούς), ακόμη σε Ινδία, Σιγκαπούρη, Ν. Αφρική κλπ. Ιδιαίτερα για την Κίνα οι συνολικές απώλειες σύμφωνα με το Εθνικό Μουσείο Πολέμου, των ΗΠΑ , ίσως να ξεπερνούσαν τα 50.000.000!!! Έτσι χωρίς να αμφισβητείται η μεγάλη αξία της επιχείρησης Επικυρίαρχος, με την συμμαχική απόβαση στην Νορμανδία και το (έστω καθυστερημένα) άνοιγμα του Δυτικού Μετώπου, το οποίο όμως βοήθησε αποφασιστικά την σοβιετική επιχείρηση Μπαγκρατιόν στο Ανατολικό Μέτωπο, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε, ποιος στην κυριολεξία συνέτριψε το Γερμανικό Τρίτο Ράιχ και τις 200 Μεραρχίες του στο Ανατολικό μέτωπο και ήταν αδιαμφισβήτητα ο Κόκκινος Στρατός και αυτή είναι η ιστορική αλήθεια, που θα πρέπει όλοι να σεβόμαστε και να τιμούμε. Και ως ελαχίστη ένδειξη τιμής για τα 24 (ή κατά άλλους πολύ περισσότερους) εκατομμύρια νεκρών Ρώσων, Λευκορώσων και λοιπών εθνοτήτων της τότε Σοβιετικής Ένωσης, θα έπρεπε στην μεγάλη αυτή ημέρα μνήμης (D-Day), κυρίαρχη θέση και παρουσία να είχαν οι σημερινοί ηγέτες των χωρών που αποτελούσαν την άλλοτε Σοβιετική Ένωση. Και όχι να προσκαλείται μόνο ο πρόεδρος της Ουκρανίας, με τον αμφίσημο ρόλο της στον Β' ΠΠ και την συμμετοχή των δυνάμεων του Στεπάν Μπαντέρα με τις γερμανικές δυνάμεις των Ες Ες. Και μπορεί να καλείται και ο Καγκελάριος της Γερμανίας, της χώρας – θύτης και υπεύθυνης για δύο παγκοσμίους πολέμους στον 20<sup>ο</sup> αιώνα, για λόγους

ιστορικής συμφιλίωσης, αλλά που είναι οι άλλοι ηγέτες των χωρών, της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, που οι χώρες αυτές πλήρωσαν αυτό το τεράστιο φόρο αίματος, για την ελευθερία της Ευρώπης;

***\* Ο Ιωάννης Αθαν. Μπαλτζώης είναι αντιστράτηγος ε.α., με Μεταπτυχιακό (M.Sc.) από το ΕΚΠΑ, πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών (ΕΛΙΣΜΕ).***